

A Kárpátok Alapítvány „A Korai Évek Fontosak” programja által támogatott szervezetek és projektjeik rövid bemutatás (2020-2021)

1. RECD_2021_01 Szegényeket Támogató Alap Egri Alapítványa – Gyere velünk! - Felnémeti tanulói hálózat

A szervezet bemutatása: Az Alapítvány 1989-ben jött létre, hogy a szegénységben élők – különösen a romák – társadalmi integrációját, mobilitását különböző eszközökkel, szolgáltatásokkal segítse elő. Szolgáltatásaikat egyéni, csoportos és közösségi formában nyújtják konkrét közösségeknek, konkrét településeken. 1997-óta rendszeresen, napi szinten foglalkoznak telepi körülmények között élő családokkal. Elsőként az egri (felnémeti) Béke-telepen élőkkel alakítottak ki kapcsolatot, settlement típusú közösségi házat hoztak létre ezzel biztosítva állandó jelenlétüket, elérhetőségüket. Munkatársaik folyamatos terepmunkát végeztek, személyes kapcsolatok jöttek létre az Alapítvány és a telep lakói között. Községi programjaikkal (családi napok), szolgáltatásaikkal szintén megszólították a telepen élőket, különösen a gyerekeket és a fiatalokat. A megszerzett tapasztalatok, ismeretek birtokában más településeken is elkezdtek dolgozni mélyszegénységben és szegregátumokban élő romákkal. 2006-2011 között szakmailag irányították a szomolyai, a sályi és a siroki telep felszámolási programokat. 2013-tól kezdték kiépíteni az „Észak-magyarországi settlement-hálózatot”, amelyhez jelenleg 13 településről 16 olyan civil szervezet tartozik, amelyek főként romákból szerveződtek és céljuk a romák, különösen a gyerekek és fiatalok, társadalmi felzárkózásának segítése.

Projekt bemutatása: Programjuk az egri (felnémeti) Béke-telepen élő gyerekek és családjaik életébe kíván beavatkozni, azzal a céllal, hogy a gyerekek készségeinek fejlesztésével, ismereteik bővítésével az otthonról hozott hátrányokat pótolja. Hosszú távú céljuk, hogy a Béke-telepen felnövekvő gyerekek piacképes szakmát, érettségit, diplomát szerezzenek, jövedelmező álláshoz jussanak, és integrált lakókörnyezetben éljék le életüket. Ezáltal megszakadjon a szegénység újratermelődésének folyamata, megszűnjön a Béke-telep mint szegregátum. A projekt konkrét célja, hogy a Béke-telepen élő 0-6 éves gyerekek készségeit, képességeit fejlesszék, ismereteiket és a világban való tájékozottságukat bővítsék, ezáltal stabil alapokra helyezték az iskolakezdéshez szükséges írás-olvasási és matematikai alapkészségeiket. A szűk lakáskörülmények, a játszótér hiánya és a tradicionális gyereknevelési szokások miatt a három év alatti gyerekek mozgásfejlődése nem éri el a megfelelő szintet, és mivel ez kölcsönhatásban áll a kognitív, megismerő fejlődéssel, ez utóbbi sem megfelelő. A kisgyerekek számára ezért megfelelő szabad mozgásteret szükséges biztosítani a fejlődéshez. Ezeket a lehetőségeket kínálják fel a gyerekeknek és szüleiknek fejlesztő foglalkozások keretében. A foglalkozásokon a gyerekeket két csoportba osztják, melynek keretén belül fejlesztés zajlik indirekt módszerekkel, kezdeményezéssel és irányítással. A foglalkozásokat tematikusan tervezik meg, amelyek a gyerekek tájékozottságának bővítését és iskolaérettségét szolgálja. Intenzíven, heti 4 nap kívánunk foglalkozni a gyerekekkel. A projekt hatásaként a gyerekek az iskolában sokkal jobban fognak teljesíteni, akiket éveken keresztül szeretnének figyelemmel kísérni tanulássegítő foglalkozásokkal. További tervezett foglalkozások: szombati játszóház, havi egy szülői klub, háromnapos nyári tábor két alkalommal.

2. RECD_2021_02 Tarnagyöngye Egyesület – Mini manók

A szervezet bemutatása: A Tarnagyöngye Egyesület 2013 májusában alakult az ószajlai cigányok érdekérvényesítése érdekében. Céljuk továbbá, hogy elősegítsék az itt élő emberek szociális és foglalkoztatási helyzetének javulását, illetve eredményeket érjenek el a település fejlesztése, szebbé tétele terén. Az elmúlt időszakban sok energiát fektettek a közösség-szervezésbe. Tagjaikra és önkénteseikre számíthatnak a programok szervezésében és a közös gondolkodásban is. Tagjaik között vannak szegények és nem szegények, romák és nem romák, de többségük Ószajlán élő roma. Az egyesület rendszeresen tart megbeszéléseket, részt vesz, illetve szervezi is a településen működő civil műhelyeket. Döntéseiket nyilvános taggyűléseiken hozzák meg, és ekkor kerülnek megbeszélésre a különböző tevékenységek, feladatok is. Megalakulásukat a több környékbeli települést érintő „Hét falu – egy Hálózat” c., mélyszegénység elleni program ösztönözte, illetve jelenleg is szakmai támogatást kapnak az Észak-Magyarországi Settlement-hálózattól. Egyesületük együttműködik a települési és a roma nemzetiségi önkormányzattal, és tagjai a Heves33 Vidékfejlesztési LEADER Akciócsoportnak. 2015. március 1. és 2016. április 30. között bonyolították le a Közösségfejlesztés Ószajlán c. programjukat a Norvég Civil Támogatási Alap támogatásának jóvoltából, melynek keretében egyesületük megerősödött.

Projekt bemutatása: Ó-Szajlán nincsenek közintézmények, ezért a gyerekek más településekre járnak óvodába, iskolába. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a gyerekek nehezen végzik el az általános iskolát, középfokú tanulmányaikat nagy részük nem fejezi be az iskolai kudarcok miatt. A hosszú távú cél, hogy már kisgyerekkorban megalapozzák azokat a készségeket, amelyek biztosítják az iskolai sikereket, a szajlai gyerekek szakmát, érettségit, diplomát szerezzenek, és jobb életkörülmények között éljenek, csökkenjen a mélyszegénységben élők száma a faluban, kiváltképpen Ó-Szajlán, ezáltal megszakadjon a szegénység újratermelődésének folyamata. A projekt konkrét célja, hogy az ó-szajlai gyereken, gyedben lévő asszonyoknak segítséget nyújtsanak a gyerekek nevelésében ismeretek átadásával, készségek és módszertani tudások fejlesztésével, valamint a 0-8 évesek számára olyan fejlesztést biztosítsanak, amely hozzájárul iskolaérettségük eléréséhez. Ezért a 0-8 éves korosztály fejlesztésére helyezik a hangsúlyt. A gyerekek tematikus foglalkozásokon vesznek részt életkori csoportbontásban heti két alkalommal, melyen egyik alkalom a mozgásra irányul, a másik alkalommal a tanulásra összpontosítanak. Szakember vezetésével plusz heti egy alkalommal foglalkozásokat tartanak a Manó Klub keretein belül, ismeretszerzési és készségfejlesztési módszerekkel, játékos tanulással. Az érintett gyerekek szüleinek szülői kompetenciáját kívánják bővíteni ismeretátadással, készségfejlesztéssel, így a szülők ismereteket szereznek a gyerekek életkori sajátosságairól és szükségleteiről, továbbá gyakorlati, háztartási ismereteiket bővítik, alkotókészségüket fejlesztik. A program során havi egy alkalommal az egész falu előtt nyitott családi napokat is tartanak, hogy minél szélesebb körben váljanak ismertté a projekt tevékenységei, eredményei.

3. RECD_2021_03 Igazgyöngy Alapítvány – Teljes a kép

A szervezet bemutatása: Az alapítvány 1999-ben kezdte meg a munkáját művészeti iskolaként, kiemelt cél volt a tehetség-gondozás, különös tekintettel a roma, hátrányos helyzetű gyerekeknél. Felismerve azt, hogy nem csak a tanórán szükséges a gyerekeket megsegíteni, de a változás elérése érdekében a lakókörnyezetükben is fontos elérni őket és a szüleiket is, tevékenységi körük egyre bővült. Ma már az oktatás mellett esélyteremtő, terepi munkát is végeznek. Komplex programjuk három pilléren nyugszik: oktatás, család-gondozás és közösségfejlesztés, valamint az intézmények közötti együttműködést generáló és mediáló elem. Az oktatás körébe tartozik a művészeti iskola, a Toldi Tanoda, az ösztöndíj programjuk,

az iskolaszertámogatások, a Baba-mama klub, és a felnőttképzések. A második pillérhez tartozik a krízishelyzetek kezelése (pl. ételmiszer adomány, gyerekgyógyszer-program), a munkahelyteremtés, a közösségfejlesztő programok és az önfenntartási képességek fejlesztése (pl. biobrikett program, Szuno projekt). Emellett fontosnak tartják a Társadalmi Kerekasztalt, ahol problémák és esetek megbeszélése a roma közösség bevonásával történik. Ennek a modellfejlesztésnek fő helyszíne Toldon, egy körülbelül 300 fős zsákfaluban zajlik, de különböző elemeit már 16 településen alkalmazzák. Az alapítvány vezetője L. Ritók Nóra. Munkatársaik között pedagógusok, szociális munkások, pszichológus, könyvelő található.

Projekt bemutatása: A program a Hajdú-Bihar megyében található Told településen valósul meg, amely a román határhoz közel eső zsákfalu, közel 300, többségében roma származású ember él itt. Céljuk elérni, hogy speciálisabban tudjanak fókuszálni azokra a területekre, amelyek a fejlesztésekben résztvevő gyerekek sikeres iskolai beilleszkedését, majd a későbbiekben a továbbtanulási esélyeinek növekedését, esetleg munkavállalását segítik, ezáltal a társadalmi elfogadottság növekedését és az integráció elősegítését is támogatják. A szülők támogatásával pedig szeretnék, ha nyitottabbá, tudatosabbá válnának életvezetési és gyereknevelési kérdésekben, a programban megszerzett tudást és tapasztalatokat, a mindennapi életben kamatoztatni tudnák. A Baba-mama klub a 0-3 éves gyerekeknek szóló koragyerekkori fejlesztő foglalkozás, melyeken a szülők is részt vesznek. Az Ovis klub foglalkozáson a céljuk, hogy a gyerekek bevonódása a foglalkozások során pozitív irányba mozduljon el. Ezen kívül változást szeretnének elérni a gyerekek szókincsében, valamint finom-és nagymozgásában. Az iskola-előkészítő a 3-7 éves gyerekek fejlesztését célozza meg. Ezen foglalkozások, továbbá a szülői klubok megtartásával a Toldon élő gyerekes családok nagy részét elérik, a 0-8 éves gyerekek 70%-át bevonják a fejlesztésekbe. Bízunk abban, hogy egy szegregátumban élő 0-8 éves gyerekek is tud máshogy alakulni az élete, mint szüleinek, ha megfelelő támogatást kap. Ezt a támogatást próbálják évről-évre tökéletesíteni, hogy hatásuk hosszú távú és tartós legyen.

4. RECD_2021_05 Csereháti Roma Önsegítő Egyesület - Lépéstartás

A szervezet bemutatása: 2007-ben döntöttek úgy, hogy közösségi tevékenységüket jogilag bejegyzett szervezet keretei között folytatják Csereháti Roma Önsegítő Közhasznú Egyesület néven. A Csereke folyamatosan szervez programokat a Tomor településén élőknek. A helyi közösségi házban filmvetítéseket, sport, szabadidős (sakk, ping-pong) és egyéb közösség erősítő programokat tartanak. Közösségi megbeszéléseket szerveznek a fiatalokat és az időseket egyaránt bevonva, valamint kirándulásokat a környező erdőkben a gyerekek számára. Folyamatosan tartják a kapcsolatot a környező településeken működő szervezetekkel, pályázati információkat juttatnak el számukra, így segítik az ott civil szervezetek munkáját. 12 egyesület létrehozásában segítettek a megyében. Hosszú távú céljaik közé tartozik egy Csereháton működő „roma forrásközpont” létrehozása, mely mintegy térségi menedzsment irodaként működhet forrásokat, munkalehetőségeket, képzéseket hozva a térségbe. Tagjaik számos olyan tevékenységet ellátnak, amelyek segítenek az írástudatlanoknak az ügyintézésben, így például hivatalos dokumentumok megírása, adminisztrációs és jogi ügyekben való támogatás. A szervezet tagjai fontos szerepet töltek be a Csereháti Roma Független Hírügynökség létrehozásában is.

Projekt bemutatása: Régiójuk munkaerőpiaci, földrajzi, infrastrukturális és oktatási szempontból is a leghátrányosabbak közé tartozik. Az objektív hátrányokat súlyosbítja a helyiek szociális elszigeteltsége, a formális (egyházi, kulturális stb.) és informális (pl. szabadidő körök és nagyobb baráti társaságok) társadalmi szerveződések hiánya. A projektben

legfőbb hosszú távú céljuk e hátrányok generációkon keresztüli átöröklődését enyhíteni, a résztvevő gyerekek képességeit fejleszteni, szociális hálójukat kiterjeszteni, hogy felkészülten vághassanak neki az iskolának. További hosszú távú céljuk, hogy a Tomoron, Lakon, Szakácsiban, Hegymegen és Homrodon élő alacsony jövedelmű szülők kompetenciáit fejlesszék, ezáltal felkészültebbek legyenek a gyereknevelésre. A projektbe 12 Tomoron, Lakon, Hegymegen élő, 6 év alatti halmozottan hátrányos helyzetű kisgyereket vonnak be édesanyjukkal együtt azzal a céllal, hogy a kisgyerekek és az édesanyák mérhető kompetenciái nőjenek. A programba bevont gyerekek koragyerekkori szűrését és fejlesztését szeretnék megvalósítani heti rendszerességgel tartott foglalkozásokon, melyek alkalmával szeretnék megvalósítani a finommotorika, a figyelem, a kognitív és szociális képességek fejlesztését és a mozgásfejlődés elősegítését. Az édesanyák gyereknevelési, fejlesztési kompetenciáit is szeretnék ezen alkalmakkor növelni, így a program után is és kisebb gyerekeiket is tudatosan fogják tudni felkészíteni az iskolai bemenetre. Szeretnék azt is elérni, hogy erősödjön a közösségen belül az együttműködés helyi szinten, mind az anyák, mind az apák között, ezt több közösségi ünnep megszervezésével és megtartásával is szeretnék erősíteni. Továbbá szeretnék, hogy a szülők (mint a CSERÖKE aktivistái is) lassanként maguk váljanak programok és események szervezőivé/kezdeményezőivé a projekt keretein belül és azon kívül is.

5. RECD_2021_06 Faluszépitők Bükkszentmártoni Egyesülete – Gyereksziget 3.

A szervezet bemutatása: A szervezet 2013 januárjában jött létre falufejlesztési célokkal, elsősorban a helyi humán erőforrás fejlesztését, a falu kohéziójának és a romák és nem romák közötti kapcsolatok erősítését, a romák munkanélküliségének csökkentését tűzték ki célul. Céljuk továbbá, hogy fejlesszék a környező falvak közötti együttműködést. Mindezek érdekében az elmúlt időszakban szinte havonta tartottak civil kerekasztalokat, melyek keretén belül folyamatosan megvitatják községük problémáit, és tervezik jövőjüket a polgármesterrel és a roma nemzetiségi önkormányzattal együtt.

Eddigi fennállásuk során számos programot szerveztek. Havonta rendeznek szabadidős-közösségi programokat, gyereknapot, mikulás ünnepséget, bolhapiacot, vetélkedőket, majálist. A gyerekek fejlesztését már két elnyert pályázat (Gyereksziget 1-2.) keretén belül sikerült folytatniuk és a foglalkozások számára egy megfelelő helyiséget kialakítani egy önkormányzati épületben. Az egyesület fontos erőforrása, hogy az érintett szülők, az egyesület, a települési önkormányzat és a roma nemzetiségi önkormányzat is támogatja törekvéseinket.

Projekt bemutatása: Bükkszentmárton társadalmi-gazdasági szempontból hátrányos helyzetű és jelentős munkanélküliséggel sújtott. A faluban nincsenek közintézmények, ezért a gyerekek más településekre járnak óvodába, iskolába. A szülők és a pedagógusok között nincs személyes kapcsolat, ezért, és a szülők alacsony iskolai végzettsége miatt a gyerekek fejlődése elmaradást mutat kortársaikhoz képest. A pályázat célja, hogy fejlesztő foglalkozásokkal a gyerekek számára megadja az esélyt a felzárkózásra, ezáltal kompenzálja a szülők kulturális tőkéjének hiányait. A projektben egyénileg és csoportosan is foglalkoznak a 0-8 éves korú gyerekekkel. A 0-3 éves kisgyerekek (5-6 fő) részére rendszeresen tartandó foglalkozásokon a társas készségeik fejlődnek, mozgás-, beszéd-, értelmi képességeik életkori sajátosságaiknak megfelelő szintet érik el, biztonságosan használják a nagy- és kismozgásokat fejlesztő játékokat és eszközöket. A 4-5 évesek (9-10 fő) gyerekeknek tartott foglalkozások célja, hogy megfeleljenek az iskolaérettség követelményeinek, rendelkezzenek olyan ismeretanyaggal, készségekkel, amelyek birtokában megfelelően teljesítenek az iskolában. A

6-8 éveseknek (9-10 fő) szervezett fejlesztések célja pedig, hogy korosztályuknak megfelelően haladjanak tanulmányaikban, és eredményeik alapján sikeresnek érezhessék magukat. Emellett a szülők, fiatal felnőttek számára is biztosítanak részvételt annak érdekében, hogy a gyerekneveléssel kapcsolatos készségeik bővüljenek, sajátítsák és erősítsék el azokat az ismereteket, képességeket, amelyek a gyerekek tudatos fejlesztéséhez szükségesek.

6. RECD_2021_07 Szomolyai Magyar Roma Egyesület – Ringatlak gyermekek

A szervezet bemutatása: Egyesületük 2005-ben helyi roma kezdeményezésre alakult azzal a céllal, hogy javítsa a szomolyai cigány közösség életminőségét, társadalmi mobilitási esélyeit, képviselje érdekeit, közvetítsen közöttük és a település döntéshozói, nem roma társadalom között. Tagságuk többsége helyi roma, akik fontosnak tartják saját és közösségük helyzetének javítását. 2008-ban sikerült ingatlant vásárolniuk, ahol jelenleg is működik irodájuk és közösségi házuk. Rendszeres szolgáltatásokat nyújtanak a helyi családoknak. Alaptevékenységük a szociális ügyintézésben nyújtott segítség, az érdekképviselés. Községi házukban számítógép és internetelérést biztosítanak, és rendszeresen szerveznek szabadidős, közösségi programokat. 2007-2009 között két fordulóban valósítottak meg telep felszámolási programot, amely a barlanglakásokban (pince házakban) élő családok integrált környezetbe költözését támogatta. A „telepprogram” zárása után szemétszedési, takarítási akciót szerveztek az üresen maradt pinceházakban, amelyre sikerült a teljes roma közösséget és néhány nem romát, valamint önkénteseket is mozgósítaniuk. 2009-2010-ben OFA támogatásából működtettek Roma Szolgáltató Irodákat térségi szinten. Ekkor kerültek először kapcsolatba Sály községgel, ahol 2010-2011-ben konzorcium vezetőként telep felszámolási programot valósítottak meg. 2009-ben a Norvég Civil Alaptól elnyert támogatás keretében felújítottak egy üres pince házat azzal a céllal, hogy a falu és a környék számára megmentsék, étellel töltsék azt meg. A Svájci Civil Támogatási Alap segítségével 24 hónapos ösztöndíjas programot indítottak, melynek célja a marginalizálódott cigánygyerekek iskolában tartása volt.

Projekt bemutatása: Szomolya Borsod-Abaúj-Zemplén megye déli részén található, a Mezőkövesdi járás része, de életében Eger jelentős szerepet játszik, amelytől 20 kilométerre fekszik. A falu lakossága 1600 fő körüli (KSH 2016), és a romák aránya eléri a 25-30 százalékot, amely jelentős roma közösségnek számít. A romák többségét az alacsony iskolai végzettség, a munkanélküliség, a lakás- és jövedelmi szegénység jellemzi. A középiskolából lemorzsolódik a fiatalok nagy része, és nagyon fiatalon vállalnak gyereket. Konkrét céljuk, hogy a fiatal szülők (17-28 év között) számára olyan programot és tevékenységeket biztosítsanak, amelyek során általános és gyereknevelési ismereteik bővülnek, készségeik, képességeik és szülői kompetenciáik fejlődnek, és ezek birtokában tudatosabban nevelik-gondozzák gyerekeiket. Ezért célcsoportjuk a faluban élő 17- 28 év közötti roma asszonyok, kb. 17-18 fő. Célkitűzéseiket a következő tevékenységekkel kívánják elérni: Szülői klub havi egy alkalommal, ringató heti egy alkalommal a három év alatti gyerekek részére, mesedélután heti egy alkalommal a 3-6 évesek gyerekek részére, valamint családi nap havi egy alkalommal: nyitott programok a gyerekek és szüleik számára.

7. RECD_2021_08 Nógrád Megyei Cigány Kisebbségi Képviselők és Szószólók Szövetsége – Iciri-Piciri Emberek

A szervezet bemutatása: A szervezet 1996-ban alakult, közhasznú szervezetként működik Nógrád megyében, Bátorfyerenye székhellyel. Szervezetük fő célkitűzése a szociálisan

hátrányos helyzetű gyerekek, és fiatalok iskolán kívüli oktatási és szabadidős lehetőségeinek a segítése. Tanoda típusú programot vezetnek Bátonyterenyén 18 éve, majd 2011-től kezdődően Kisterenyén. Mátraverebélyben, Lucfalván egy tanodahálózat működtetését kezdték el. A fejlesztés lehetőséget teremtett arra is, hogy egy egységes szemléletű – egymásra épülő – a gyerekek egyéni fejlesztési igényeit figyelembe vevő munka kezdődjön el mind a négy helyszínen, megalapozva ezzel a gyerekek szociális kompetenciaterületeinek a fejlesztését. A gyerekek családjai nagyon sok problémával küzdenek, legnagyobb, és mélyen sújtó hátrányuk a nyílt munkaerőpiacon való jelenlét hiánya, és az abból származó összes lemaradás. Ebben a helyzetben a gyerekek számára a Tanoda nemcsak a tanulás, és a szabadidő eltöltésének a helye, hanem a melegedése, az étkezése is. Nemcsak a gyerekek, hanem a szülők is szívesen vesznek részt ilyen típusú játékokban, és ilyenkor a kisebb gyerekeket is mindig hozzák magukkal. A családi napokon szervezett közös vetélkedők, a kulturális rendezvények segítenek abban, hogy a szülők pár órára megszabaduljanak gondjaiktól, felszabadultan érezhessék magukat gyerekeikkel együtt. Középiskolákkal együttműködési megállapodásokat kötöttek a közérdekű önkéntes segítő tevékenység ellátására mely a fiatalok 50 órás önkéntes tevékenységét tartalmazza. Öt évvel ezelőtt kezdte meg 16 család esetében a telep telepszerű lakókörnyezetben élők komplex rehabilitációs programját. Céljuk az önkéntes munka tevékenység fejlesztése, nemcsak a négy településen, hanem a járás egész területén is. Szociális osztópontot létesítettek, napi szinten 120 fő számára osztják, és szállítják szociális étkeztetés keretében az ebédet.

Projekt bemutatása: Programjuk célja, hogy a bevonásra kerülő hátrányos helyzetű családok kisgyerekeinek testi, szellemi és szociális fejlődését segítse, így biztosítva, hogy egyenlő eséllyel kezdhesék majd meg iskolai tanulmányaikat jobb szociális körülmények között élő társaikkal. A program nem csak és kizárólag a gyerekekre koncentrál, fontos eleme a szülőkkel való együttműködés, egy olyan támogató közösség megteremtése, amelyben korának megfelelően fejlődhet a gyerek. Már a legkisebb kortól fontos megadni azt a lehetőséget, hogy a nehezebb sorsú családok gyerekei is ugyanolyan eséllyel indulhassanak és vehessenek részt az életben, mint a jobb körülmények közé születettek. Céljuk a kisgyerek korai éveinek nyomon követése, a szükséges keretek biztosítása a gyerek egészséges fejlődéséhez. A szegénység átörökíthető tényezőinek csökkentése, hogy a szegénység intergenerációs átörökítésének megtörése érdekében a megvalósításra kerülő programok hosszú távon is megváltoztassák a gyerekvárás, és szülés körüli időszak gondozás-nevelés kultúráját, mind a családok, a szülők, mind pedig a szakemberek, intézmények esetében, ehhez pedig civilként megfelelő támogatást, módszertant, és egyéb szociális segítséget tudjanak nyújtani. Programjaik között megtalálhatóak az óvodai Mesekörök, melyeket Mátraverebélyen és Lucfalván a helyi óvodákban bonyolítanak le 15-20 fő részvételével. Ezen foglalkozások komplex hatással vannak a gyerekekre, szókincsük bővül, a mese oldja a feszültséget, megtanít koncentrálni, a későbbiekben segíti az olvasás megtanulását. A Baba-Mama Klub foglalkozások és a Ringatók szintén az előbbi két települést érintik, összesen 10 kisgyerek és 10 szülő bevonásával, heti rendszerességgel. Ezekon a foglalkozásokon személyre szabott fejlesztési terv segítségével lehetővé válik mind a gyerek, mind az édesanyák kompetenciáinak fejlesztése, a gyerekek iskolára való felkészítése.

8. RECD_2021_09 XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete – Szirom Játsszóház - Játsszva tanulunk! 2.0

A szervezet bemutatása: A XXI. Századi Roma Nők Országos Egyesülete 2016-ban alakult. A szervezet létrejötté tíz aktív roma, illetve nem roma nő kezdeményezésének köszönhető. Egyesületük olyan nonprofit társadalmi szervezet, amely segíti a roma és nem roma nők

jogainak és társadalmi érdekeinek képviselését, elősegíti közéleti szerepvállalásukat és családjuk életminőségének javítását. Szervezetük célkitűzése: az önkéntesség népszerűsítése a kisiskolások felzárkóztatása a középiskolások iskolában maradásának elősegítése és preventív jelleggel felvilágosító programok, valamint informális képzés, tréning jellegű módszerekkel (önismeret, személyiség fejlesztés, stb.). A kezdetektől fogva jelentős terepi munkát végeznek, felkeresik a leszakadóban lévő településen élő főként roma családokat, és segítséget nyújtanak számukra. Itt különböző témákat feldolgozva beszélgetnek, felvilágosítást adnak bizonyos ügyekben. Mára már több taggal rendelkeznek, továbbá férfiakat is bevontak a szervezet működésébe, hogy minél hatékonyabbak lehessenek. Rendszeresen tartanak közösségi programokat, fejlesztő tréningeket, és roma hagyományokat ápoló rendezvényeket. Önkénteseik többsége roma származású diák, és nyugdíjas asszony. A szervezet Nyíregyháza területén, azon belül is a város legelmaradottabb, legszegregáltabb településrészein, lakótelepein tevékenykedik. 2018-ban elnyerték a legaktívabb szervezet díját Nyíregyházán.

A projekt bemutatása: Nyíregyházán, és azon belül a Jóságvárosi lakótelepen egyre nagyobb az igény és szükség mutatkozik a roma származású gyerekek képességeinek, kompetenciáinak fejlesztésére, hiszen sok gyerek költözött – többek között a városban lezajlott telep felszámolási projekt következtében – a lakótelepre. Céljuk a Toronyházban élő 15-20 fő hátrányos helyzetű, illetve roma származású 0-6 éves korú gyerek számára újabb egy éven át, hetente egy illetve két alkalommal (korosztályos bontásban) a korai képességfejlesztő foglalkozások biztosítása, ahol játékos fejlesztő foglalkozások keretében fejleszthető egyszerre a beszédfejlődés, a mozgásfejlődés, a szocializációt és játéktevékenység. A szülők ezeken a foglalkozásokon keresztül sajátítják el azokat a tevékenységeket, amiket aztán ők gyakorolnak otthon a gyerekekkel. Így a programba bevonásra kerülnek a gyerekek szülei is, akiket szakemberek segítenek a gyerekfejlődés, gyerekfejlesztés kapcsán a megfelelő információkhoz való hozzájutásban, így a programokkal elősegítsék a felelős és tudatos szülővé válást. Cél, hogy a gyerekek hátrányait kompenzálják, hogy a készség/képesség hiányokra időben fény derüljön, így célzottan kapjanak fejlesztést szakember bevonásával. Az 5-6 évesek fejlesztő foglalkozásának egy további eleme a kertészeti program. Az egyesület lehetőséget kapott, hogy egy Nyíregyházától 4 km-re lévő gyümölcsös kertet használjon, a beton dzsungelban élő, városi gyerekek így lehetőséget kapnak elsajátítani az ültetés, a gondozás fortélyait. Tavasztól ősziig havonta egy alkalommal kijárnak, minden (4-6 éves) gyerek kap egy kisveteményes részt, amit a fotójával látnak el és abba elülteti a magokat, amit gondoz és a végén learatott termést haza viheti, vagy a kukta klubba felhasználhatják. Ezzel megtanulják a gondozást, a türelmet, a kerti eszközök használatát. Kukta klubot összesen 5 alkalommal terveznek tartani. A közös főzés nem csak a felnőtteket hozza közelebb, de a gyerekek is nagyon élvezik, hiszen lehetőségük nyílik megtapasztalni és érzéklni a különböző textúrájú ételeket, illetve kipróbálni a konyhai eszközöket. A havi egyszeri alkalommal szervezett Anya-Klubok célja, hogy kimozdítsák az anyákat a mindennapos monotonitásból. Ezen alkalmakkor megosztják egymással a szülői problémáikat, nehézségeiket, információt cserélnek, igény szerint szakembert segít a megoldásokban. Közösségi programok, események, kirándulások szervezésével pedig növelik a közösség erejét, közelebb hozzák egymáshoz a roma és a nem roma embereket, és közös élményekhez juttatják őket. Szakmai fórumot, kerekasztal beszélgetés lebonyolítását 3 alkalommal terveznek.

9. RECD_2021_10 Add a kezed az esélyegyenlőség megteremtésének segítéséhez az oktatásban és a munkaerőpiacon közhasznú Egyesület – Folytassuk - a játék mindenkié

A szervezet bemutatása: Szervezetük több mint hét éve jelen van a projekt helyszínénél szolgáló Nyíregyházán található Huszár lakótelepi szegregátumban. Egyesületük alapelve, hogy olyan segítséghez, programokhoz juttassák hozzá célcsoportjaikat, amelyek valós igényeken alapszanak, összhangban vannak a szükségletekkel. Az együttműködés és a közös gondolkodás fontos és meghatározó egyesületük működésében, e mentén alakították ki jelenlegi programjuk szakmai tartalmát, mely reagál a célcsoport problémáira. Szervezetük jó ideje részt vesz a hazai és a nemzetközi társadalmi integrációt elősegítő folyamatokban kiemelten a roma integrációt elősegítő tevékenységekben.

Projekt bemutatása: A program és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások a településen élő kisgyerekek és szülei valódi és aktuális szükségleteinek kielégítésére irányulnak, ezáltal segítik a szegénységből kivezető út hatékony keresését. A családok támogatása révén a program megcélozza a különböző társadalmi és egyéni okok miatt kialakult méltánytalanságok és akadályok megszüntetését, kezeli a család életében jelenlévő problémákat, konfliktusokat és válsághelyzeteket. A program társadalmilag releváns tudások átadásával járul hozzá a családok mindennapi problémáinak megoldásához. A családok erősítésének célja társadalmi hátrányaik csökkentése, hosszú távon a deprivációs ciklus megtörése. A program további célja, hogy megvalósítása során csökkenjen azoknak a 0-8 éves gyerekeknek a száma, akik olyan háztartásban élnek, ahol senkinek sincs munkája. A program esélyt ad a résztvevő gyerekek és családjaik számára arra, hogy a gyerekek életének legkorábbi időszakában segítséget kapjanak a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődéshez. A problémák korai felismerése, a programhoz kapcsolódó szakemberek folyamatos támogatása, a gyerekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás hozzájárul a programban részt vevő gyerekek sikeres iskolakezdéséhez. A projekt konkrét céljai a fiatal hátrányos helyzetű roma szülők felkészítése, segítése a 0-8 éves korosztály otthoni fejlesztésében; a helyi kora gyerekkori fejlesztéssel dolgozó szakemberek és a Huszár telepen élő családok közötti munkakapcsolat kialakítása, erősítése; önkéntes segítő hálózat létrehozása azokból a szülőkből, akik már régóta a projektben dolgoznak és szívesen vállalják a célterületen élő családok és fiatal szülők segítségét.

A fent leírt hosszú távú és konkrét célokat a következő foglalkozásokkal kívánják elérni a Huszár telepen: „Játékidő” fejlesztő foglalkozás megtartása heti két alkalommal, melyeken alkalmanként 15-20 kisgyerek és szülő vesz részt. Az közösségi tevékenységek, szülői klubok megtartása, a támogató csoportok működtetése és a havi rendszerességgel megtartandó Tudás napja mind azt a célt szolgálják, hogy a résztvevők életvezetési ismeretei, kulcsképeségei és identitástudata fejlődjön, hogy részt vegyenek egy összehangolt, közös gondolkodáson alapuló támogatói folyamatban, és hogy a felmerülő problémákra együtt, közösen találjanak megoldást.

10. RECD_2021_11 Laskó-forrás Egyesület – Együtt játszunk, együtt tanulunk 3.

A szervezet bemutatása: A 2013-ban alakult a hevesaranyosi Laskó-forrás Egyesület célja, hogy olyan erős helyi közösséget hozzon létre, amely képes a település fejlődését befolyásolni, alakítani. Elsősorban a közmunka rendszerébe beragadt munkanélküliek számára kívánnak kiutat keresni a település adottságainak kihasználásával. Céljuk, hogy a helyi közösségnek – akik jelentős része szegény és/vagy roma ember – programokat, szolgáltatásokat szervezzenek. Olyan szervezetté szeretnének válni, amely képes beleszólni a hevesaranyosiakat, köztük a szegényeket, cigányokat érintő döntésekbe, gyakorlatokba. Elképzeléseik megvalósításához segítséget kapnak a helyi értelmiség egy részétől, másrészt a

SZETA Egri Alapítványának szakembereitől, továbbá támogatást kapnak a helyi vadásztársaságtól. Projekttapasztalatot célcsoportként szereztek, melynek megvalósítója a SZETA Egri Alapítványa volt. Ezáltal megtanultak közösségi programokat, civil kerekasztalokat szervezni, és elsajátították a projektszemléletet, a felkészülés szükségességét, a konfliktusok feloldásának módját is. 2015. március 1. - 2016. április 30. között önálló projektet hajtottak végre az NCTA támogatásával, melynek célja a helyi demokrácia és a közösségi élet fejlesztése volt. Ezt követően újabb projekt keretén belül a hevesaranyosi hagyományokra támaszkodva cigánytánc csoportot hoztak létre a fiatalokból, akik több fellépésen vannak már túl. Erre a csoportra nagyon büszkék, és ez a csoport nagymértékben hozzájárul a helyi roma közösség kohéziójának erősítéséhez.

Projekt bemutatása: Hevesaranyos Heves megye északi, gettósodó részén található. A falu népességének 35-40 %-a roma származású. A felnőttek, szülők alacsony iskolai végzettségűek, jövedelmi szegénységben élnek, ezért nem tudják biztosítani gyerekeik fejlődéséhez az optimális feltételeket, körülményeket. Emiatt a projekt átfogó célja, hogy a szülők és gyerekeik számára segítséget nyújtsanak a gyerekek fejlődéséhez, képességeik fejlesztéséhez és ismereteik bővítéséhez. Szeretnék pótolni a gyerekeket segítő közszolgáltatásokat a faluban, segíteni őket és szüleiket a sikeres iskolai teljesítményben, a piacképes tudás megszerzésében annak érdekében, hogy a szegénységi csapdából, a szegénység újratermelődéséből kiléphessenek, ezáltal az életlehetőségeik javuljanak. Ezeket a célokat a következő tevékenységeken keresztül kívánják elérni: 0-8 éves gyerekek koragyerekkori fejlesztése, amely a mozgás- és kognitív fejlesztést célozza meg, valamint azon képességek, készségek állnak a beavatkozás középpontjában, amelyek az iskolai ismeretszerzést alapozzák meg. Fejlesztik a helyi humán erőforrást, ismereteket, készségeket, tudásokat adjunk át helyi fiataloknak, és őket önkéntesként bevonják a szolgáltatások megvalósításába (pl. a gyerekklub foglalkozások és a családi nap előkészítésébe, lebonyolításába). Az egész faluközösség számára közös együttléteket szerveznek, amely egyrészt a szülő-gyerek közös játékát teszi lehetővé, másrészt pozitív hatással van az itt élők közösségének fejlődésére.